

การประเมินโครงการฝึกวิชาชีพสำหรับทหารกองประจำการ
มณฑลทหารบกที่ 32 ค่ายสุรศักดิ์มนตรี จังหวัดลำปาง

Assessment of Training Project for Enlisted Military Personnel, 32nd
Military Circle, Surasak Montri Barrack, Lampang Province

เมธา ณ พิกุล (Metha Na Piku)^{1*} ธนวิทย์ บุตรอุดม (Thanawit But-udom)²

^{1,2}สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาประชาคมเมืองและชนบท คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อประเมินโครงการฝึกวิชาชีพสำหรับทหารกองประจำการ มณฑลทหารบก ที่ 32 ค่ายสุรศักดิ์มนตรี จังหวัดลำปาง (CIPP Model) ผู้ศึกษาได้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งประกอบด้วย ทหารกองประจำการ สังกัดกองบังคับการมณฑลทหารบกที่ 32 และผู้บริหารโครงการ จำนวนทั้งสิ้น 120 คน โดยใช้การสัมภาษณ์ (Interview) ร่วมกับเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณที่เป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานได้แก่ ร้อยละ (Percentage) และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็น ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ผลการศึกษาพบว่า

ด้านสภาวะแวดล้อม (Context) โครงการมีหลักการและวัตถุประสงค์มีความสอดคล้องกัน สามารถตอบสนองนโยบาย ของกระทรวงกลาโหม บรรลุวัตถุประสงค์ทุกอาชีพ มีการกำหนดเป้าหมาย วิธีการดำเนินงานเหมาะสม สามารถปฏิบัติได้จริง เล็งเห็นความต้องการของผู้ฝึกวิชาชีพ ผู้ฝึกอาชีพมีความรู้ มีทักษะในการประกอบอาชีพ และผู้ฝึกอาชีพ สามารถนำความรู้ ทักษะไปพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองและครอบครัว มีความคิดเห็นเห็นด้วยมาก ด้านปัจจัยเบื้องต้นหรือปัจจัยนำเข้า (Input) ผลการศึกษาพบว่า ครูผู้สอน วัสดุ อุปกรณ์ที่มียังไม่ค่อยเพียงพอต่อความต้องการของทหารที่เข้าร่วมโครงการ อาคารสถานที่มีความเหมาะสมต่อการฝึกวิชาชีพ มีสื่อการเรียน การสอนเกี่ยวกับการฝึกอาชีพ มีความคิดเห็น เห็นด้วยมาก ด้านกระบวนการ (Process) ผลการศึกษาพบว่า การสำรวจข้อมูล ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานตามโครงการ ประชุมวางแผนก่อนดำเนินโครงการ ดำเนินการตามองค์ประกอบอย่างต่อเนื่อง และครบทุกองค์ประกอบ นิเทศ กำกับ ติดตามการดำเนินงานตามแผน มีการประเมินผลและสรุปผลการดำเนินงานตามโครงการ ทำการประเมินโครงการหลังจากการสิ้นสุดการฝึกอาชีพเป็นระยะๆ อย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ แต่บางครั้งได้รับความร่วมมือน้อยในการตอบแบบสอบถาม หรือจากการสำรวจมีความคิดเห็น เห็นด้วยมาก ด้านผลผลิต (Product) ผลการศึกษาพบว่า ผู้ฝึกอาชีพ นำความรู้ไปใช้ประกอบอาชีพได้ ผู้ฝึกอาชีพมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นสามารถนำความรู้ที่ได้ไปฝึกทำให้เกิดชำนาญจนสามารถไปประกอบอาชีพได้ หรืออีกทางหนึ่งคือสามารถประหยัดค่าใช้จ่ายในการซ่อมแซมวัสดุอุปกรณ์ในครัวเรือน ผู้ฝึกอาชีพนำความรู้ ที่ได้ไปเผยแพร่ให้ผู้อื่น นำความรู้ที่ได้ไปช่วยเหลือประชาชน นำความรู้ที่ได้ไปพัฒนาหน่วยงาน มีความคิดเห็น เห็นด้วยมาก

คำสำคัญ: โครงการ, การประเมินโครงการฝึกวิชาชีพ, ทหารกองประจำการ

Abstract

The study had the objective to assess the vocational training project for enlisted personnel at the 32nd Military Circle, Surasak Montri Barrack, Lamphang province using CIPP Model. The author collected data from sample groups consisted of military personnel, under the 32nd Military Circle and the project administrators totaled 120 persons by interview together with a questionnaire for quantitative data. The statistics used to analyze the basic data was percentage and the statistics used for analyzing the levels of opinions were means and standard deviation. The results of the study found that:

Context: The project had the principle in accord with its objectives that could respond to the Ministry of Defense's policies and reached the objectives of every occupation. There were specifications of targets with appropriate working and practical methods that could foresee the needs of the trainees. The trainees possessed knowledge and skills to work in the occupations and could take the knowledge and skills to improve the quality of life of their own and families with the overall opinion of level high. Input: The results of the study found insufficient teachers, materials and equipment for the needs of participating soldiers. The venue was suitable for vocational training with good teaching and learning media. The overall opinion was at level high. Process: The study results found the surveying of information related to the project operation, the meetings before project implementation, the following of all components continuous and complete with supervision, follow-up the operations as planned. There were evaluation and conclusion of project operations, project evaluation after completion of vocational training periodically, continuously and constantly though sometimes there was little cooperation in answering the questionnaire or survey. The overall opinion was at level high. Product: The results of the study found that the vocational trainees could use the knowledge to work in the occupations that improve their quality of life and continue to practice and enhance skills. Some could reduce costs in repairing household equipment or help train other people or help other citizen and improve their work units. The overall opinion was at level high.

Keywords: Project, program evaluation, professional training, royal.

ความสำคัญ และที่มาของปัญหา

การประกอบอาชีพเป็นสิ่งที่สำคัญสำหรับทุกคน เพราะการประกอบอาชีพเป็นหลักพื้นฐานของการพัฒนาตนเองและสังคม การวางพื้นฐานการประกอบอาชีพให้กับประชาชนอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพจึงมีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ซึ่งในปัจจุบันประเทศไทยประสบปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ ทำให้ประชากรประสบปัญหาการว่างงานเพิ่มมากขึ้น และขยายความรุนแรงจนเป็นปัญหาอาชญากรรมที่กระทบต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน กลายเป็นปัญหาความมั่นคงของชาติ

ทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และคุณภาพชีวิต นอกจากนี้ ปัญหาการว่างงาน ยังมีผลตามความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม โดยเฉพาะกระทบต่อชุมชน ฉะนั้นทางภาครัฐบาล จึงตระหนักถึงคุณค่าของการประกอบอาชีพของประชากร ที่มีผลต่อการพัฒนาประเทศและคุณภาพชีวิต และเร่งพัฒนาการส่งเสริมวิชาชีพทั้งในด้านเนื้อหา และกระบวนการเรียนรู้ ทั้งให้ความสำคัญในการฝึก วิชาชีพให้กับประชาชนทุกกลุ่มอย่างทั่วถึง

ดังนั้นกระทรวงกลาโหมจึงมีนโยบายขยายโอกาสทางการฝึกวิชาชีพให้กับบุคลากรในกองทัพ เพื่อ เป็นแนวทางการพัฒนาอาชีพสู่ชุมชน และประชากรของประเทศ ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เป็นพลเมืองดี มี คุณธรรม สามารถปรับตัวให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลง ปฏิบัติหน้าที่ของประชากรในการประกอบ อาชีพ ฉะนั้นทางเหล่าทัพจึงเห็นเป็นนโยบายและแนวทางหนึ่งในหลายแนวทางที่จะช่วยดำเนินการในการ จัดทำโครงการฝึกวิชาชีพในหลายแนวทางที่จะช่วยดำเนินการในการจัดทำโครงการฝึกวิชาชีพให้กับทหาร กองประจำการ ตามความเหมาะสมกับภารกิจ ชีตความสามารถและงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรในการ จัดการฝึกอบรมวิชาชีพให้กับทหารกองประจำการนั้น

ดังนั้นเพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาโครงการฝึกวิชาชีพเป็นไปอย่างถูกต้องและเหมาะสม ซึ่งใน ปัจจุบันโครงการฝึกวิชาชีพสำหรับทหารกองประจำการมณฑลทหารบกที่ 32 ค่ายสุรศักดิ์มนตรี จังหวัด ลำปาง ยังขาดข้อมูลจากการวิจัยที่มีกระบวนการศึกษา อย่างมีแบบแผนที่ต้องทำตามหลักวิชาเพื่อนำไป พัฒนาโครงการนี้ ผู้ศึกษาจึงได้สนใจที่จะศึกษาโครงการฝึกวิชาชีพสำหรับทหารกองประจำการ มณฑล ทหารบกที่ 32 ค่ายสุรศักดิ์มนตรี จังหวัดลำปาง เพื่อนำผลของการศึกษาไปปรับปรุงพัฒนารูปแบบของ โครงการให้มีประสิทธิภาพ ทั้งยังเป็นแนวทางที่สามารถนำไปปรับใช้ถ่ายทอด เป็นเอกสารอ้างอิงกับ โครงการอื่นๆ ที่มีลักษณะใกล้เคียงกันได้

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อติดตามผลการดำเนินงานโครงการฝึกวิชาชีพสำหรับทหารกองประจำการ มณฑลทหารบกที่ 32 ค่ายสุรศักดิ์มนตรีจังหวัดลำปาง

ขอบเขตของการศึกษา

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การประเมินโครงการฝึกวิชาชีพสำหรับทหารกองประจำการ มณฑลทหารบกที่ 32 ค่ายสุรศักดิ์ มนตรี จังหวัดลำปาง มุ่งศึกษาผลการดำเนินงานโครงการ 4 ด้าน คือ 1. ด้านสภาพแวดล้อม (Context) 2. ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) 3. ด้านกระบวนการ (Process) 4. ด้านผลผลิต (Product)

2. ขอบเขตระยะเวลา

การประเมินผลโครงการ ดำเนินการติดตามผลการดำเนินงานระหว่างเดือนกรกฎาคม 2556 ถึง เดือนตุลาคม 2556

3. ขอบเขตประชากร

การศึกษาคั้งนี้ ดำเนินการศึกษากการประเมินโครงการฝึกวิชาชีพสำหรับทหารกองประจำการ มณฑลทหารบกที่ 32 ค่ายสุรศักดิ์มนตรี จังหวัดลำปาง จำนวน 120 คน

4. ขอบเขตพื้นที่

การศึกษาครั้งนี้ ดำเนินการศึกษาการประเมินโครงการฝึกวิชาชีพสำหรับทหารกองประจำการ มณฑลทหารบกที่ 32 ค่ายสุรศักดิ์มนตรี จังหวัดลำปาง

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการประเมิน

การประเมินเป็นกระบวนการที่จะชี้ถึงคุณค่าหรือประสิทธิภาพของโครงการหรืองาน ที่รับผิดชอบอันจะเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการหรืองานนั้นๆ

เสาวนิตย์ ชัยมุสิก (2545, หน้า 86-87) ได้กล่าวถึงประเภทการประเมินผลโครงการว่า สามารถจำแนกได้ 3 แบบ คือ

1. การประเมินก่อนดำเนินงาน (Pre-Evaluation) ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภทย่อยๆ คือ

1.1 การศึกษาความเป็นไปได้ก่อนทำโครงการ (Feasibility Study) ได้แก่ การประเมินปัจจัยแวดล้อมกำลังคน การเงิน การจัดการและเทคโนโลยี ที่จะมีใช้ทำงานตามโครงการ

1.2 การประเมินร่างโครงการ (Project Appraise) มีจุดมุ่งหมายเพื่อการศึกษาและวิเคราะห์เค้าโครง ของโครงการว่าเชื่อถือได้ และปฏิบัติได้จริงเพียงใด โดยศึกษาความสอดคล้องและความเหมาะสมระหว่างหลักการ เหตุผล จุดประสงค์ เป้าหมายวิธีดำเนินการงบประมาณช่วงระยะเวลาที่ปฏิบัติ และผลที่คาดว่าจะได้หรือผลกระทบที่จะเกิดขึ้นว่ารับได้เพียงใด หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นการประเมิน ความสอดคล้อง และความเหมาะสมระหว่างผลผลิต (Output) กระบวนการ (Process) และตัวป้อน (Input) นั่นเอง

2. การประเมินผลขณะดำเนินงาน (On-going Evaluation) ลักษณะของการประเมินผล ในขั้นตอนนี้ มีความสำคัญมาก บางคนเรียกว่าการประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) หรือการประเมินเพื่อปรับปรุง (Formative) ปกติจะครอบคลุมกิจกรรม 2 ประเภท ได้แก่ การติดตามหรือการกำกับติดตาม (Monitoring) และการประเมินสรุปในแต่ละช่วงของงาน ซึ่งบางครั้งเรียกว่าการประเมินครึ่งโครงการ

3. การประเมินหลังการดำเนินงาน (Post Evaluation) เป็นการประเมินผลสรุปหลังการดำเนินงานหรือโครงการสิ้นสุดลงแล้ว (Summative Evaluation) เพื่อดูว่าโครงการบรรลุวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และเกิดผลตามที่คาดหวังไว้เพียงใด มีผลพลอยได้หรือผลกระทบอะไรเกิดขึ้นบ้าง บางโครงการอาจจำเป็นต้องมีการติดตามผลที่เกิดขึ้นในระยะยาว (Follow-up Study) ดังนั้น การประเมินโครงการในความเห็นของผู้ศึกษาแล้ว พอจะสรุปได้ว่า การประเมินโครงการ เป็นกระบวนการที่ผู้ประเมินซึ่งสมควรที่จะเป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินโครงการเป็นผู้ทำการประเมินโครงการนั้นๆ ว่าเป็นไปตามที่ได้วางแผนไว้หรือไม่เช่นใด และเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ที่คาดหวังไว้หรือไม่ เพื่อที่จะได้นำผลการประเมินนั้นมาตัดสินใจว่าควรจะยุติโครงการ หรือหากจะดำเนินโครงการต่อไป ก็ควรนำเอาผลที่ได้จากการประเมินมาเป็นแนวทางในการแก้ไข หรือปรับปรุงโครงการเพื่อให้ผลการดำเนินงาน มีความสอดคล้อง กับวัตถุประสงค์ที่วางไว้และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

รูปแบบการประเมินโครงการ

การประเมินผลเป็นกรอบและแนวความคิดที่สำคัญที่แสดงให้เห็นถึงกระบวนการหรือรายการประเมินผล ซึ่งมีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับข้อตกลงเบื้องต้น ซึ่งนักวิชาการทางด้านประเมินได้เสนอกรอบความคิดให้นักประเมินได้เลือกใช้มีอยู่หลายรูปแบบ รูปแบบของการประเมินผลโดยแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. ประเภทการประเมินผลที่เน้นจุดมุ่งหมาย (Objective based model) เป็นประเภทการประเมินผลที่เน้นการตรวจสอบผล ที่คาดหวังไว้เกิดขึ้นหรือไม่ หรือประเมินผลโดยตรวจสอบผลที่ระบุไว้ในจุดมุ่งหมายเป็นหลักโดยดูว่าผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ ได้แก่ รูปแบบการประเมินผลของไทเลอร์ รูปแบบการประเมินผลของครอนบราว และรูปแบบการประเมินผลของเคริกแพคทริก

2. รูปแบบการประเมินผลที่เน้นการตัดสินคุณค่า (Judgmental evaluation model) เป็นประเภทการประเมินผลที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลสารสนเทศสำหรับกำหนดและวินิจฉัยคุณค่า ได้แก่ รูปแบบการประเมินผลของสเตค รูปแบบการประเมินผลของสคริปเว่น และรูปแบบการประเมินผลของโพรวีส

3. ประเภทการประเมินผลที่เน้นการตัดสินใจ (Decision-oriented evaluation model) เป็นประเภทการประเมินผลที่มีจุดมุ่งหมาย เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลข่าวสารต่างๆ เพื่อช่วยให้ผู้บริหารในการตัดสินใจเลือกทางเลือกต่างๆ ได้อย่างถูกต้อง ได้แก่ รูปแบบการประเมินของเวลซ์ รูปแบบการประเมินผลของสตัฟเฟิลบีม และรูปแบบการประเมินผลของอัลคิน

การประเมินทั้ง 3 ประเภท มีรูปแบบการประเมินผลหลายรูปแบบสำหรับที่จะนำเสนอต่อไปนี้เป็นรายละเอียดของรูปแบบการประเมินผลโดยจะนำเสนอทั้งหมด 6 รูปแบบ ดังนี้

1. รูปแบบการประเมินของไทเลอร์ (Tyler)

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (อังกะไน นิต์ศน์ สระบัว, 2553, หน้า 16) กล่าวว่าไทเลอร์ เป็นผู้นำของการประเมินผลประเภทที่เน้นจุดมุ่งหมายได้กำหนดรูปแบบของการประเมินผลโดยมีความเชื่อว่าจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้อย่างชัดเจนรัดกุมและจำเพาะเจาะจงแล้ว จะเป็นแนวทางช่วยในการประเมินผล ได้อย่างดีในภายหลังเขาได้เสนอแนวความคิดเกี่ยวกับการประเมินผลโดยเสนอเป็นกรอบแนวคิด ครั้งแรกในปี ค.ศ. 1943 โดยเน้นการกำหนดวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานให้อยู่ในรูปของวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม แล้วประเมินความสำเร็จของวัตถุประสงค์เหล่านั้นโดยมีแนวความคิดว่าการดำเนินงานจะประสบความสำเร็จหรือไม่ดูได้จากผลผลิตว่าตรงตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้แต่แรกหรือไม่เท่านั้น แนวคิดลักษณะนี้เรียกว่าแบบจำลองยึดความสำเร็จของจุดมุ่งหมายเป็นหลักและมีความเห็นว่าจุดมุ่งหมายของการประเมินผลเพื่อตัดสินว่าจุดมุ่งหมายของการศึกษาที่ตั้งไว้ในรูปของจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมนั้นประสบความสำเร็จหรือไม่มีส่วนใดที่ต้องปรับปรุงแก้ไขและถือว่าการประเมินผลเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน ลำดับขั้นของการประเมินผลการเรียนการสอนมีดังนี้ กำหนดจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมด้วยข้อความที่ชัดเจน เฉพาะเจาะจง กำหนดเนื้อหาหรือประสบการณ์ทางการศึกษาที่ต้องการ ให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้เลือกวิธีการเรียนการสอนที่เหมาะสมเมื่อจบบทเรียน จึงทำการประเมินผลโดยการทดลองผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนแบบการประเมินผลของไทเลอร์ จะไม่ครอบคลุมเหมือนแบบอื่นๆ แต่ก็มีลักษณะ

เด่นที่สำคัญ คือ การเน้นวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานจะต้องเป็นไปในลักษณะของพฤติกรรมที่สามารถวัดได้

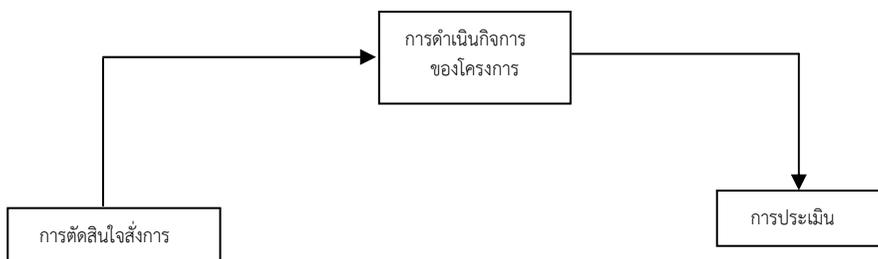
2. รูปแบบการประเมินผลของแอลคิน (Alkin)

สมคิด พรหมจ้อย (อ้างใน นิทัศน์ สระบัว, 2553, หน้า 17) กล่าวว่า จุดเน้นประเมินผลของอัลคิน คือ การประเมินผลเพื่อการตัดสินใจโดยได้ให้ความหมายของการประเมินผลเป็นกระบวนการของการกำหนดของเขตของสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจการเลือกข้อมูลข่าวสารที่เหมาะสม การเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำไปสู่การจัดทำรายงานสรุปให้กับผู้มีอำนาจในการตัดสินใจในการเลือกแนวทางที่เหมาะสมกับการดำเนินงานจากความหมายของการประเมินผลของอัลคินการประเมินผลจะประกอบไปด้วยการจัดการและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อที่จะนำไปใช้ในการตัดสินใจในการประเมินผลในเรื่องต่างๆ ได้เป็น 5 ด้าน ดังนี้

- 2.1 การประเมินระบบ (Systems assessment)
- 2.2 การประเมินการวางแผน (Program planning)
- 2.3 การประเมินการนำไปใช้หรือการดำเนินงาน (Program implementation)
- 2.4 การประเมินเพื่อปรับปรุง (Program improvement)
- 2.5 การประเมินเพื่อตัดสินใจยอมรับ (Program certification)

3. รูปแบบสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam’s CIPP Model)

วอร์ทเทน และแวนเดอร์ (Worthen & Sander 1973, หน้า 134 อ้างถึงใน จำเนียร สุขหลาย และคนอื่นๆ 2533, หน้า 205 - 217) ได้กล่าวถึงแบบจำลองการประเมินชิปปี้ (CIPP) สตัฟเฟิลบีม ดังภาพประกอบ 1 ดังนี้ (เยาวดี ราชชัยกุล, 2544, หน้า 58)

ภาพประกอบที่ 1 แบบจำลองพื้นฐานของสตัฟเฟิลบีม

การประเมินตามแบบจำลองของ สตัฟเฟิลบีม นั้นสามารถสรุปการประเมินได้เป็น 3 ข้อ คือ

1. กำหนด หรือระบุและบ่งชี้ข้อมูลที่ต้องการ
2. จัดเก็บรวบรวมข้อมูล
3. วิเคราะห์และจัดสารสนเทศ เพื่อนำเสนอฝ่ายบริหาร

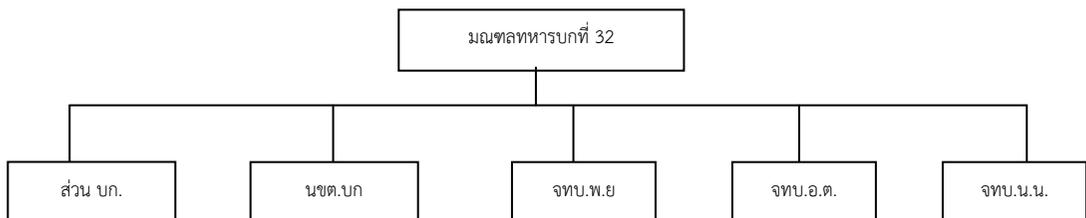
แนวคิดเกี่ยวกับองค์การมณฑลทหารบก

มณฑลทหารบก หมายถึงหน่วยในส่วนของกองทัพบก โดยกองทัพบกได้จัดแบ่งส่วนราชการ เป็น 6 ส่วน ประกอบด้วย 1) ส่วนบังคับบัญชา 2) ส่วนกำลังรบ 3) ส่วนสนับสนุนการรบ 4) ส่วนภูมิภาค 5) ส่วนการศึกษา และ 6) ส่วนช่วยพัฒนาประเทศ

มณฑลทหารบกที่ 32 หมายถึงหน่วยในส่วนภูมิภาคของกองทัพบกและเป็นหน่วยขึ้นตรงของ กองทัพภาคที่ 3 มีที่ตั้งอยู่ ณ บริเวณ ม่อนสันตสิสุข ตำบลพิชัย อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ริมฝั่งห้วยแม่ กระต๊อบ และ แม่น้ำวัง ค่ายทหารแห่งนี้ได้ตั้งขึ้นเมื่อรัตนโกสินทร์ศก 121 หรือ พุทธศักราช 2445 เมื่อปี พุทธศักราช 2545 พวกเงี้ยวในมณฑลพายัพ ได้ก่อการกำเริบเป็นกบฏขึ้นที่จังหวัดแพร่เป็นแห่งแรก แล้ว ก่อเหตุลุกลามไปจนถึงจังหวัดลำปาง พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงโปรดเกล้าโปรด กระหม่อมให้ พลตรีเจ้าพระยาสุรศักดิ์มนตรี (ยศขณะนั้น) เป็นแม่ทัพ ยกกองทัพขึ้นมาปราบปราม โดยตั้ง กองบัญชาการที่เมือง แพร่ และให้ พันตรีหลวงพิทยุทธยรรยง ไปปราบกบฏเงี้ยวที่นครลำปาง เมื่อปราบ กบฏเงี้ยวเรียบร้อยแล้ว พลตรีเจ้าพระยาสุรศักดิ์มนตรีได้พิจารณาเห็นว่า ควรมียกกองทหาร ตั้งอยู่ที่จังหวัด ลำปาง เพื่อป้องกันมิให้มีเหตุร้ายเกิดขึ้นอีก ประกอบกับจังหวัดลำปาง ตั้งอยู่ในชัยภูมิที่เหมาะสม เป็น ศูนย์กลางติดต่อกับจังหวัดเชียงใหม่ เชียงรายทางตอนเหนือ และจังหวัดแพร่ น่าน อุตรดิตถ์ทางใต้และ ตะวันออก จึงได้กราบบังคมทูลเรื่องนี้ให้ทรงทราบ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงมีพระ บรมราชานุญาต ให้จัดตั้งกองทหาร ขึ้นที่จังหวัดลำปางเป็นครั้งแรก ณ ค่ายสุรศักดิ์มนตรีในปัจจุบัน โดยมี หลวงพิทยุทธยรรยง เป็นผู้บังคับหน่วยคนแรก ซึ่งบริเวณดังกล่าวนี้ เจ้าบุญวาทย์ วงศ์มานิต เจ้า ผู้ครองนครลำปาง ในขณะนั้นได้อุทิศที่ดินของท่านที่ม่อนสันตสิสุขริมฝั่งห้วยแม่กระต๊อบ ให้เป็นที่ตั้งค่าย ทหาร และเมื่อปีพุทธศักราช 2495 ได้รับพระราชทาน นามค่ายว่าค่ายสุรศักดิ์มนตรี เพื่อเป็นอนุสรณ์แด่ จอมพลและมหาอำมาตย์เอกเจ้าพระยาสุรศักดิ์มนตรี ผู้ซึ่งเป็นแม่ทัพปราบเงี้ยวกบฏในครั้งนั้น ต่อมามีการ แปรสภาพหน่วย มาตามลำดับจนกระทั่งปีพุทธศักราช 2533 ได้เปลี่ยนชื่อหน่วยจาก มณฑลทหารบกที่ 7 มาเป็นมณฑลทหารบกที่ 32 จนปัจจุบัน

2. โครงสร้างการจัดหน่วยมณฑลทหารบกที่ 32 จัดตามอัตรการจัตหมายเลข 51 - 2 ประกอบด้วย กองบัญชาการ หน่วยขึ้นตรงกองบัญชาการ หน่วยขึ้นตรงระดับจังหวัดทหารบก คือ จังหวัด ทหารบกพะเยา จังหวัดทหารบกอัครดิตถ์ และจังหวัดทหารบกน่าน

โครงสร้างมณฑลทหารบกที่ 32

ภาพประกอบที่ 2 แผนภูมิโครงสร้างการจัดหน่วยมณฑลทหารบกที่ 32 ค่ายสุรศักดิ์มนตรี

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการฝึกอบรมวิชาชีพสำหรับทหารกองประจำการในจังหวัดลำปาง พบว่า มีงานวิจัยเชิงประเมินที่เกี่ยวกับทหารกองประจำการและ การประเมินโครงการฝึกวิชาชีพของบุคลากรอื่น ซึ่งมีสาระสำคัญที่เป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ดังต่อไปนี้

คำรบ วาระพันธ์ (หน้า 2551, หน้า 70) ได้สรุปการวิจัยเรื่องการพัฒนาการฝึกวิชาชีพทหารกองประจำการของสำนักงานทหารพัฒนาการ กองอำนวยการกลางรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พบว่า ผู้บริหาร โครงการและครูผู้สอนมีความคิดว่ากระบวนการดำเนินงานตามโครงการ มีการนิเทศติดตามอย่างต่อเนื่อง

สุรีย์ วรรณโกมล (2549, หน้า 75) ได้รายงานการประเมินผลโครงการฝึกอาชีพพระยะสัน วิทยาลัยสารพัดช่างลำปางร่วมกับการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย มีข้อค้นพบว่า ผลการประเมินสภาพแวดล้อมโครงการ พบว่า กลุ่มผู้บริหารโครงการและครูผู้สอน มีความคิดเห็นว่าคุณภาพแวดล้อมอยู่ในระดับดี เช่น โครงการมีหลักการและวัตถุประสงค์มีความสอดคล้องกัน มีการกำหนดเป้าหมาย วิธีการดำเนินงานเหมาะสม สามารถปฏิบัติได้จริง เล็งเห็นความต้องการของผู้ฝึกอาชีพพระยะสัน ผู้ที่มาฝึกอาชีพพระยะสันมีความรู้และมีทักษะในการประกอบอาชีพ

ด้านผลผลิต การประเมินผลโครงการฝึกอาชีพพระยะสัน วิทยาลัยสารพัดช่างลำปางร่วมกับการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย มีข้อค้นพบว่าผลที่ได้จากการบริหารโครงการฝึกอาชีพพระยะสันของวิทยาลัยสารพัดช่างลำปาง (สาขาแม่เมาะ) พบว่าผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้เพิ่มพูนทักษะอาชีพ มีความรู้เพิ่มมากขึ้นจากเดิมจากที่ไม่มีพื้นฐานความรู้มาก่อนส่งเสริมให้ผู้ผ่านการฝึกอบรมนำความรู้ไปช่วยเหลือแนะนำประชาชนในท้องถิ่นที่ประสบปัญหาในการประกอบอาชีพ ให้สามารถแก้ไขปัญหที่เกิดจากการประกอบอาชีพ รวมทั้งปรับปรุงผลผลิตจนมีคุณภาพ มีผลผลิตเพิ่มมากขึ้น นำความรู้ไปใช้ในการลดค่าใช้จ่ายในครอบครัว ส่วนที่เหลือจึงนำออกจำหน่าย นอกจากนี้กลุ่มยังมีการเก็บออมเงินร่วมกันซึ่งเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนเห็นความสำคัญของการออมเงิน

อัญชลี เกษสุริยงค์ (2550, หน้า 55) ทำการศึกษาเรื่อง การประเมินโครงการ พัฒนาอาชีพทหารกองประจำการ กรมทหารช่าง ด้านปัจจัยนำเข้าพบว่า วิทยากร ส่วนประกอบต่างๆที่สนับสนุนในการดำเนินการฝึกอบรมประกอบด้วยงบประมาณ วิทยากร และอุปกรณ์การฝึกอบรม มีความเหมาะสมเพียงพออยู่ในระดับปานกลาง ส่วนสถานที่ฝึกอบรม หลักสูตรวิชาชีพ และระยะเวลาที่ใช้ในการฝึกอบรมกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ผู้บริหารโครงการ และผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความเห็นว่า มีความเพียงพอและความเหมาะสม ผู้ที่เข้ารับการฝึกอบรม หลักสูตรที่ฝึกอบรมกับเนื้อหาวิชาที่ใช้ในการฝึกอบรมและระยะเวลาที่ใช้ในการฝึกอบรมกับจำนวนชั่วโมงของวิชาชีพที่ฝึกอบรมมีความเห็นว่าเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ชัยรัช ลิทธิสุทธิ์ (2546, หน้า 93) ได้ทำการศึกษาการประเมินโครงการฝึกวิชาชีพของทหารกองประจำการในพื้นที่จังหวัดลพบุรี โดยศึกษาความคิดเห็นของครูฝึกวิชาชีพและทหารกองประจำการ ผลการศึกษาพบว่า

1. ด้านปัจจัยพื้นฐานด้านสภาพแวดล้อมของโครงการจากผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมสอดคล้องกันว่าอยู่ในระดับมาก แสดงว่าในการทำโครงการดังกล่าวหน่วยทหารในจังหวัดลพบุรี มีความพร้อมด้านปัจจัยเบื้องต้นในการดำเนินงานเป็นอย่างมากเมื่อพิจารณาองค์ประกอบย่อยทั้งสามด้าน คือ ด้านความ

ต้องการจำเป็นของโครงการ ด้านความเป็นไปได้ของโครงการ และด้านวัตถุประสงค์ ของโครงการ พบว่า การประเมินอยู่ในระดับมาก

2. ด้านกระบวนการปฏิบัติระหว่างดำเนินโครงการ จากผลการวิจัยพบว่า พบว่า ครูฝึกวิชาชีพ และทหารกองประจำการประเมินกระบวนการปฏิบัติระหว่างดำเนินโครงการโดยรวมสอดคล้องกันใน ระดับมาก ดังจะเห็นได้จากข้อมูลของครูฝึกวิชาชีพที่ประเมินระดับมากกว่าในระหว่างดำเนินโครงการได้มีการประเมินเพื่อพัฒนาและปรับปรุงข้อด้อยของโครงการ

3. ด้านผลผลิตของโครงการ จากการประเมินพบว่าพบว่า ครูฝึกวิชาชีพและทหารกองประจำการ ประเมินด้านนี้โดยรวมในระดับมาก โดยที่ทั้งสองกลุ่มประเมินตรงกันว่าทหารกองประจำการมีความรู้และ ทักษะในวิชาชีพที่ฝึก มีความมั่นใจว่าจะนำวิชาชีพที่ฝึกไปใช้ประกอบอาชีพและมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพที่ฝึก เป็นต้น ซึ่งนับว่าเป็นเครื่องชี้วัดถึงความสำเร็จของโครงการและเป็นไปตามนโยบาย ของกองทัพและ วัตถุประสงค์ของโครงการ

ปัญญาวิสุทธิ จันทรวงศา (2549, หน้า 73) ได้ทำการศึกษาการประเมินโครงการฝึกวิชาชีพสำหรับ ทหารกองประจำการก่อนปลด เป็นกองหนุนของหน่วยบัญชาการสงครามพิเศษค่ายสมเด็จพระนารายณ์ มหาราช จังหวัดลพบุรี ผลการศึกษาพบว่า

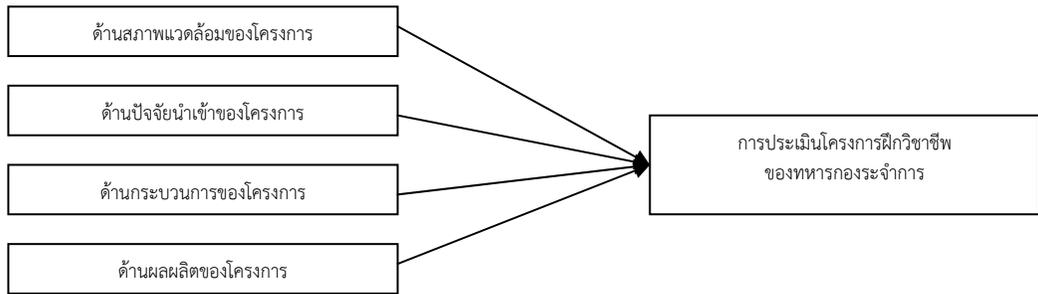
1. ผลการประเมินสภาพแวดล้อมโครงการ พบว่า สาเหตุสำคัญที่เกิดปัญหาสังคมโดยมีผลทางตรง ต่อทหารกองประจำการ หลังปลดประจำการเป็นประชากรที่ไม่มีงานทำ ไม่สามารถประกอบอาชีพได้ทำให้ ไปยุ่งเกี่ยวกับวงจรยาเสพติด ทำให้ถูกจับกุม ตกเป็นผู้ต้องหา รับโทษทัณฑ์ ทหารกองประจำการทุกคนดีใจ เมื่อได้ทราบข่าวจากครูฝึกทหารให้เข้าสู่โครงการฝึกวิชาชีพก่อนปลดประจำการ ด้วยความมุ่งหวังที่จะมี วิชาชีพติดตัว สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ และสอดคล้องกับโครงการวิวัฒนพลเมืองในการประเมิน สภาพแวดล้อม

2. ผลการประเมินปัจจัยเบื้องต้นของโครงการ พบว่า โครงการได้กำหนดเป้าหมายของการ ฝึกอบรมไว้ชัดเจน ทำให้ทหาร มีความมั่นใจว่าจะประสบความสำเร็จในการฝึกอบรมมากที่สุด อาคาร สถานที่มีมีความพร้อมในการสนับสนุนกิจกรรมทุกด้านตลอดระยะเวลาของการดำเนินโครงการ ถึงแม้ว่าจะ อยู่ไกลจากหน่วยและที่พัก แต่ด้วยมาตรการที่กำหนดไว้อย่างรัดกุม ช่วยให้โครงการสามารถบรรลุภารกิจ ตามวัตถุประสงค์ได้ด้วยความสะดวกสบาย ซึ่งเป็นผลจากครูฝึกวิชาชีพของโครงการวิวัฒนพลเมืองที่มี ประสบการณ์ในโครงการฝึกวิชาชีพที่ผ่านมา

3. ผลการประเมินกระบวนการดำเนินโครงการ พบว่า ทหารกองประจำการ มีความตั้งใจใน การฝึกอบรมมาก โดยเฉพาะ การฝึกวิชาชีพที่ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงาน จังหวัดลพบุรี และทหารกอง ประจำการมีความมุ่งหวังในการฝึกวิชาชีพและอาชีพเกษตรกรรม ต้องแบ่งกลุ่มเรียน เพราะจำกัดด้วยเวลา และวิทยากรแต่ละวิชาจากภายนอก ทหารมีความชำนาญในวิชาการต้องไปฝึกฝนทบทวน รวมทั้งพัฒนา ความรู้ควบคู่ไปกับการปฏิบัติจริง เมื่อได้กลับสู่ท้องถิ่นของตนแล้ว นำการฝึกวิชาชีพของส่วนราชการที่ให้ การสนับสนุนไปใช้เป็นแนวทางและวิธีการที่จะพัฒนาโครงการอื่นๆ ต่อไป

4. ผลการประเมินผลลัพธ์โครงการ พบว่า ทหารกองประจำการมีความตั้งใจที่จะรับการฝึกอบรม ถึงภารกิจของหน่วย ทุกคนได้รับบทเรียนจากการฝึกอบรม มีความพึงพอใจต่อโครงการฝึกวิชาชีพ เพื่อจะ ได้กลับไปประกอบอาชีพของสังคม พร้อมทั้ง นำวิชาความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปใช้ประโยชน์ใน

การประกอบอาชีพเลี้ยงครอบครัวให้มีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับการประเมินและพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ กองทัพบกซึ่งได้ดำเนินการอยู่แล้ว

ภาพประกอบที่ 3 กรอบแนวคิดในการศึกษา

วิธีดำเนินการศึกษา

การประเมินโครงการฝึกวิชาชีพสำหรับทหารกองประจำการ มณฑลทหารบกที่ 32 ค่ายสุรศักดิ์มนตรี จังหวัดลำปาง ดำเนินการศึกษาด้วยวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อประเมินสภาวะแวดล้อม ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิตของโครงการ โครงการฝึกวิชาชีพสำหรับทหารกองประจำการ มณฑลทหารบกที่ 32 ค่ายสุรศักดิ์มนตรี จังหวัดลำปาง โดยมีวิธีการศึกษา ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการประเมินโครงการฝึกวิชาชีพสำหรับทหารกองประจำการ มณฑลทหารบกที่ 32 ค่ายสุรศักดิ์มนตรี จังหวัดลำปาง มีจำนวน 110 คน ได้แก่

1. ทหารกองประจำการ สังกัดกองบังคับการมณฑลทหารบกที่ 32 จำนวน 50 นาย
2. ทหารกองประจำการ สังกัดกองร้อยมณฑลทหารบกที่ 32 จำนวน 50 นาย
3. ผู้บริหารโครงการ จำนวน 5 นาย
4. ครูฝึกวิชาชีพวิชาชีพทหารกองประจำการ จำนวน 5 นาย

การรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาดำเนินการรวบรวมข้อมูลด้วยการสอบถาม สัมภาษณ์ และสนทนากลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับโครงการฝึกวิชาชีพสำหรับทหารกองประจำการ มณฑลทหารบกที่ 32 ค่ายสุรศักดิ์มนตรี จังหวัดลำปาง ดังนี้

1. สอบถามทหารกองประจำการสังกัดกองบังคับการ ทหารกองประจำการสังกัดกองร้อยผู้บริหารโครงการ และครูฝึกวิชาชีพทหารกองประจำการ จำนวน 100 คน
2. ผู้ศึกษาขอความอนุเคราะห์จากทหารกองประจำการสังกัดกองบังคับการทหารกองประจำการ สังกัดกองร้อย ครูฝึกวิชาชีพทหารกองประจำการ และผู้บริหารหน่วย ในการตอบแบบสอบถาม และการสนทนากลุ่ม

3. สอบถามข้อมูลทหารกองประจำการสังกัดกองบังคับการ ทหารกองประจำการสังกัดกองร้อย ครูฝึกวิชาชีพทหารกองประจำการ และผู้บริหารหน่วยโดยผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง ทุกขั้นตอนเพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ที่สุด

4. ดำเนินการสัมภาษณ์ทหารกองประจำการผู้เข้าร่วมโครงการฝึกวิชาชีพสำหรับทหารกองประจำการ มณฑลทหารบกที่ 32 ค่ายสุรศักดิ์มนตรี จังหวัดลำปาง

เครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงการฝึกวิชาชีพสำหรับทหารกองประจำการ มณฑลทหารบกที่ 32 ค่ายสุรศักดิ์มนตรี จังหวัดลำปาง ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของทหารที่เข้าร่วมโครงการฝึกวิชาชีพ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการประเมินด้านสภาพแวดล้อม ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลลัพธ์ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามปลายปิดเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับจำนวน 18 ข้อ

ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสังเกตและการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการฝึกวิชาชีพสำหรับทหารกองประจำการ มณฑลทหารบกที่ 32 ค่ายสุรศักดิ์มนตรี จังหวัดลำปาง

ระยะเวลาในการรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการรวบรวมข้อมูลระหว่าง เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2556 ถึง เดือน มกราคม พ.ศ. 2557

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจะดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานของทหารที่เข้าร่วมโครงการฝึกวิชาชีพวิเคราะห์โดยแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ สรุปผล แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางและการบรรยาย

2. ข้อมูลจากแบบสอบถามการประเมินโครงการฝึกวิชาชีพสำหรับทหารกองประจำการ มณฑลทหารบกที่ 32 ค่ายสุรศักดิ์มนตรี จังหวัดลำปางนำมาคำนวณหาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนและเกณฑ์การแปลผล

3. ส่วนข้อมูลจากการสนทนากลุ่มและการสัมภาษณ์ ผู้ศึกษานำมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) ตรวจสอบความถูกต้อง ร่วมกับข้อมูลจากการสอบถามและเขียนเป็นข้อสรุปเกี่ยวกับการประเมินโครงการฝึกวิชาชีพสำหรับทหารกองประจำการ มณฑลทหารบกที่ 32 ค่ายสุรศักดิ์มนตรี จังหวัดลำปาง

สรุปผลการวิจัย

ทหารที่เข้าร่วมโครงการฝึกวิชาชีพของทหารกองประจำการ มณฑลทหารบกที่ 32 ค่ายสุรศักดิ์มนตรี จังหวัดลำปาง ส่วนใหญ่ร้อยละ 78 มีความถนัดทางวิชาชีพที่เข้าร่วมฝึกอบรมมีความรู้เกี่ยวกับวิชาชีพที่เข้ารับการฝึกอบรม ส่วนมากอยู่ในระดับพอใช้ คิดเป็นร้อยละ 42 ได้รับความรู้ระดับปานกลางจาก

การเข้าร่วมโครงการ คิดเป็นร้อยละ 49 มีความพึงพอใจมากที่สุดที่ได้เข้าร่วมโครงการ คิดเป็นร้อยละ 78 และหลังจากที่จบการเข้าร่วมโครงการสามารถนำไปประกอบอาชีพได้ถึงร้อยละ 99

กลุ่มตัวอย่างทหารกองประจำการแสดงความคิดเห็นว่าโครงการฝึกวิชาชีพสำหรับทหารกองประจำการมณฑลทหารบก 32 มีสภาพแวดล้อม(Context) ของโครงการมีความเหมาะสมในระดับมาก (4.22) กล่าวคือ โครงการตรงกับความต้องการของผู้ฝึกวิชาชีพ (4.08) โครงการมีหลักการและเหตุผลของเหมาะสม (3.83) และโครงการมีวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่เป็นไปได้สามารถปฏิบัติได้จริงได้ (3.76)

กลุ่มตัวอย่างทหารกองประจำการแสดงความคิดเห็นว่าโครงการฝึกวิชาชีพสำหรับทหารกองประจำการมณฑลทหารบก 32 มีปัจจัยนำเข้า(Input) ของโครงการมีความเหมาะสมในระดับมาก (3.74) แต่อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาปัจจัยพบว่า ทหารกองประจำการ มีความคิดเห็นว่าปัจจัยนำเข้ามีระดับความเหมาะสมแตกต่างกัน กล่าวคือ เหมาะสมในระดับมากมี 3 ประเด็น คือ มิงงบประมาณในการดำเนินโครงการเพียงพอ (4.04) อาคารสถานที่มีความเหมาะสมต่อการฝึกวิชาชีพ (4.01) และมีสื่อการเรียน การสอนเกี่ยวกับการฝึกอาชีพ (3.89) และมีเหมาะสมในระดับปานกลางมี 2 ประเด็น คือ มีครูผู้สอนที่เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน (3.40) และมีวัสดุ อุปกรณ์เพียงพอต่อความต้องการ (3.37)

กลุ่มตัวอย่างทหารกองประจำการแสดงความคิดเห็นว่าโครงการฝึกวิชาชีพสำหรับทหารกองประจำการมณฑลทหารบก 32 มีกระบวนการ (Process) ของโครงการมีความเหมาะสมในระดับมาก (4.00) กล่าวคือ มีการสำรวจข้อมูลเพื่อสนับสนุนการจัดทำโครงการ (3.97) มีการประชุมวางแผนก่อนดำเนินโครงการ (3.84) มีการดำเนินการตามแผนงานอย่างครบถ้วน (3.84) มีนิเทศ กำกับ ติดตาม การดำเนินงานตามแผน (4.20) และมีการประเมินผลและสรุปผลการดำเนินงานตามโครงการ (4.15)

กลุ่มตัวอย่างทหารกองประจำการแสดงความคิดเห็นว่าโครงการฝึกวิชาชีพสำหรับทหารกองประจำการมณฑลทหารบก 32 มีผลผลิต(Product) ของโครงการมีความเหมาะสมในระดับมาก (4.07) แต่อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาปัจจัยพบว่า ทหารกองประจำการมีความคิดเห็นว่าผลผลิตของโครงการมีระดับความเหมาะสมแตกต่างกัน กล่าวคือ มีเหมาะสมมากที่สุด 1 ประเด็น คือ ผู้ฝึกอาชีพ สามารถนำความรู้ และทักษะไปใช้ประกอบอาชีพได้ (4.62) และมีเหมาะสมในระดับมาก 4 ประเด็น คือ ผู้ฝึกอาชีพมีความรู้ และทักษะในการประกอบอาชีพ (4.16) ผู้ฝึกอาชีพมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น (3.76) ผู้ฝึกอาชีพนำความรู้และทักษะที่ได้รับไปเผยแพร่ให้ผู้อื่น (4.19) ผู้ฝึกอาชีพนำความรู้และทักษะที่ได้ไปช่วยเหลือประชาชน(4.10) ผู้ฝึกอาชีพนำความรู้และทักษะที่ได้ไปพัฒนาหน่วยงาน (3.71)

อภิปรายผล

จากผลการประเมินโครงการฝึกวิชาชีพสำหรับทหารกองประจำการ มณฑลทหารบกที่ 32 ค่ายสุรศักดิ์มนตรี จังหวัดลำปาง ผลการศึกษาในแต่ละด้าน ผู้ศึกษานำมาอภิปรายผล ดังนี้

ด้านสภาพแวดล้อม (Context) ผลการศึกษาพบว่า โครงการมีหลักการและเหตุผลที่เหมาะสม มีวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ที่เป็นไปได้ และโครงการตรงกับความต้องการของทหารประจำการ สามารถตอบสนองนโยบายของกระทรวงกลาโหม สอดคล้องกับการศึกษาของ สุรีย์ วรรณโกมล (หน้า 75, 2539) ได้ทำการประเมินโครงการฝึกอาชีพพระยะสันของวิทยาลัยสารพัดช่างลำปาง (สาขาแม่เกาะ) มีข้อค้นพบว่า ผลการประเมินสภาพแวดล้อมโครงการ พบว่า โครงการมีหลักการและวัตถุประสงค์มีความสอดคล้องกัน มีการกำหนดเป้าหมายสามารถปฏิบัติได้จริง เล็งเห็นความต้องการของผู้ฝึกวิชาชีพพระยะสัน นอกจากนี้ยัง

สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ปัญจวิสุทธิ จันทรวงศา (2549, หน้า 73) ที่ประเมินโครงการฝึกวิชาชีพ สำหรับทหารกองประจำการก่อนปลดเป็นกองทุนของหน่วยบัญชาการสงครามพิเศษค่ายสมเด็จพระนารายณ์มหาราช จังหวัดลพบุรี ที่พบว่า โครงการฝึกวิชาชีพก่อนปลดประจำการ ด้วยความมุ่งหวังที่จะมีวิชาชีพติดตัว สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ผลการศึกษาพบว่า ครูผู้สอน วัสดุ อุปกรณ์ที่มียังไม่ค่อยเพียงพอต่อความต้องการของทหารที่เข้าร่วมโครงการส่วนมิงงบประมาณในการดำเนินโครงการเพียงพอ อาคารสถานที่ที่มี

ความเหมาะสมต่อการฝึกวิชาชีพ และมีสื่อการเรียน การสอนเกี่ยวกับการฝึกอาชีพ สอดคล้องกับการศึกษาของ อัญชลี เกษสุริยงค์ (หน้า 55, 2539) ทำการศึกษาเรื่อง การประเมินโครงการ พัฒนาอาชีพ ทหารกองประจำการ กรมการทหารช่าง ด้านปัจจัยนำเข้าพบว่า วิทยากร ส่วนประกอบต่างๆที่สนับสนุนในการดำเนินการฝึกอบรมประกอบด้วยงบประมาณ วิทยากร และอุปกรณ์การฝึกอบรม ยังมีค่อนข้างจำกัด เพราะเครื่องมือและอุปกรณ์การเรียนการสอนบางชนิดค่อนข้างเก่าและชำรุดแล้วมีความเหมาะสมเพียงพออยู่ในระดับปานกลาง ส่วนสถานที่ฝึกอบรม หลักสูตรวิชาชีพ และระยะเวลา ที่ใช้ในการฝึกอบรม ผู้บริหารโครงการ และผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความเห็นว่า มีความเพียงพอและความเหมาะสม และหลักสูตรที่ฝึกอบรมกับเนื้อหาวิชาที่ใช้ในการฝึกอบรมและระยะเวลาที่ใช้ในการฝึกอบรมกับจำนวนชั่วโมงของวิชาชีพที่ฝึกอบรม มีความเหมาะสมมากเช่นกัน

ด้านกระบวนการ (Process) ผลการศึกษาพบว่า การสำรวจข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานตามโครงการ ประชุมวางแผนก่อนดำเนินโครงการ ดำเนินการตามองค์ประกอบอย่างต่อเนื่องและครบทุกองค์ประกอบ นิเทศ กำกับ ติดตามการดำเนินงานตามแผน มีการประเมินผลและสรุปผล การดำเนินงานตามโครงการ ทำการประเมินโครงการหลังจากการสิ้นสุดการฝึกอาชีพเป็นระยะๆ อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ มีความคิดเห็น เห็นด้วยมาก สอดคล้องกับการศึกษาของ คำรบ วาระพันธ์ (หน้า 37-38, 2531) ได้สรุปการวิจัยเรื่องการพัฒนาการฝึกวิชาชีพทหารกองประจำการของสำนักงานทหารพัฒนาการ กองอำนวยการกลางรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พบว่า ผู้บริหาร โครงการและครูผู้สอนมีความคิดว่า กระบวนการดำเนินงานตามโครงการ มีการนิเทศติดตาม อย่างต่อเนื่อง

ด้านผลผลิต (Product) ผลการศึกษาพบว่า ผู้ฝึกอาชีพ นำความรู้ไปใช้ประกอบอาชีพได้ ผู้ฝึกอาชีพมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นสามารถนำความรู้ที่ได้ไปฝึกทำให้เกิดชำนาญจนสามารถไปประกอบอาชีพได้ หรืออีกทางหนึ่งคือสามารถประหยัดค่าใช้จ่ายในการซ่อมแซมวัสดุอุปกรณ์ในครัวเรือน ผู้ฝึกอาชีพนำความรู้ที่ได้ไปเผยแพร่ให้ผู้อื่น นำความรู้ที่ได้ไปช่วยเหลือประชาชน นำความรู้ที่ได้ไปพัฒนาหน่วยงาน มีความคิดเห็นที่เหมาะสมมาก สอดคล้องกับการศึกษาของ สุรีย์ วรรณโกมล (หน้า 76, 2539) ได้ทำการประเมินโครงการฝึกอาชีพพระยะสันของวิทยาลัยสารพัดช่างลำปาง (สาขาแม่เมาะ) มีข้อค้นพบว่าผลที่ได้จากการบริหารโครงการฝึกอาชีพพระยะสันของวิทยาลัยสารพัดช่างลำปาง (สาขาแม่เมาะ) พบว่าผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้เพิ่มพูนทักษะอาชีพมีความรู้เพิ่มมากขึ้นจากเดิม จากที่ไม่มีพื้นฐานความรู้มาก่อนส่งเสริมให้ผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมนำความรู้ไปช่วยเหลือ แนะนำประชาชนในท้องถิ่นที่ประสบปัญหาในการประกอบอาชีพ ให้สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการประกอบอาชีพ รวมทั้งปรับปรุงผลผลิตจนมีคุณภาพมีผลผลิตเพิ่มมากขึ้น นำความรู้ไปใช้ในการลดค่าใช้จ่าย ในครอบครัว ส่วนที่เหลือจึงนำออกจำหน่าย นอกจากนี้กลุ่มยังมีการเก็บออมเงินร่วมกันซึ่งเป็นการส่งเสริม ให้ประชาชนเห็นความสำคัญของการออมเงิน

ข้อเสนอแนะ

เชิงนโยบาย

จากการศึกษา พบว่า ปัจจัยนำเข้าของโครงการการฝึกวิชาชีพสำหรับทหารกองประจำการ มณฑลทหารบกที่ 32 ค่ายสุรศักดิ์มนตรี จังหวัดลำปาง มีความไม่เหมาะสม 2 ด้าน คือ มีจำนวนวิทยากร ฝึกอบรมไม่เพียงพอ และมีวัสดุ อุปกรณ์ เก่าชำรุดทำให้เป็นอุปสรรค ต่อการดำเนินโครงการ ดังนั้น ผู้บริหารวิทยาลัยสารพัดช่างควรจัดงบประมาณให้เพียงพอกับการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ในการเรียนการสอน ให้มีความเพียงพอในการใช้งาน และมีสภาพปลอดภัยในการใช้งาน และผู้บริหารหรือผู้บังคับบัญชาควร เพิ่มงบประมาณจัดจ้างผู้สอน ที่มีทักษะความรู้ในอาชีพอื่น

จากการศึกษา พบว่า ผลผลิตของโครงการการฝึกวิชาชีพสำหรับทหารกองประจำการ มณฑลทหารบกที่ 32 ค่ายสุรศักดิ์มนตรี จังหวัดลำปาง มีประโยชน์หลายด้าน กล่าวคือ ผู้ฝึกอาชีพสามารถนำ ความรู้และทักษะไปใช้ประกอบอาชีพได้ ผู้ฝึกอาชีพมีความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ ผู้ฝึกอาชีพมี คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ผู้ฝึกอาชีพนำความรู้และทักษะที่ได้รับไปเผยแพร่ให้ผู้อื่นผู้ฝึกอาชีพนำความรู้และ ทักษะที่ได้ไปช่วยเหลือประชาชน และผู้ฝึกอาชีพนำความรู้และทักษะที่ได้ไปพัฒนาหน่วยงาน ดังนั้น ผู้บริหารหรือผู้บังคับบัญชาควรจัดทำโครงการการฝึกวิชาชีพสำหรับทหารกองประจำการ ต่อไป

เชิงปฏิบัติการ

จากการศึกษา พบว่า หลักสูตรการฝึกอบรมใช้ระยะเวลาอบรมแต่ละครั้งยาวนานเกินไปจนส่งผล ต่อการจัดสรรเวลาของทหารกองประจำการที่มีภารกิจอื่นจำนวนมาก ดังนั้น ในการฝึกอบรมควรจัดให้มี โครงการการฝึกอบรมวิชาชีพแต่ละช่วงใช้ระยะสั้นๆ แต่อาจ จัดให้มีจำนวนบ่อยครั้งมากขึ้นทำให้ไม่เสียเวลาใน การฝึกอบรมแต่ละครั้งยาวนานมากเกินไป

จากการศึกษา พบว่า ความรู้และทักษะของวิทยากรหรือครูผู้สอนบางหลักสูตร ไม่ทันสมัยไม่ สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน ที่เปลี่ยนแปลงไป นอกจากนี้ยังพบอีกว่าโครงการยังเปิดโอกาสให้ผู้เรียน แสดงความคิดเห็นน้อยเกินไป ดังนั้น โครงการฝึกอบรม จึงควรหาแนวทางในการเพิ่มความรู้และทักษะของ ครูหรือวิทยากรให้ทันสมัยเหมาะสมกับสถานในปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไป และนอกจากนั้น ควรเปิดโอกาสให้ ผู้เรียนได้เสนอข้อคิดเห็นหรือความต้องการในการเรียน เพื่อที่จะได้นำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้มากที่สุด

เชิงศึกษา

การศึกษาครั้งต่อไปควรนำการวิจัยเชิงคุณภาพมาใช้ในการศึกษาให้มากขึ้น และควรจัดเก็บ รวบรวมข้อมูลโดยใช้การสัมภาษณ์ เชิงลึกกับผู้เข้าฝึกอบรม ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องที่มีความชัดเจน มากและแม่นยำมากยิ่งขึ้น

รายการอ้างอิง

กองทัพบก. (2530). คำสั่ง ทบ.ที่ 222/2530 เรื่อง นโยบายการพัฒนาพลทหารกองประจำการ (ลง 3 มีนาคม 2530.)

คำรบ วาชะพันธ์. (2554) การพัฒนาการฝึกวิชาชีพทหารก่อนปลดประจำการของสำนักงานทหาร พัฒนา กรบกลาง. วิทยานิพนธ์วิทยาลัยกองทัพบก สถาบันวิชาการทหารบกชั้นสูง.

จำเนียร สุขหลาย และคนอื่นๆ. (2540). “แบบจำลอง CIPP”รวมบทความการประเมินโครงการ.

กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ชัยธวัช สิทธิสุข. (2546). การประเมินโครงการฝึกวิชาชีพของทหารกองประจำการในพื้นที่จังหวัด
ลพบุรี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันราชภัฏเทพสตรี.
- นิทัศน์ สระบัว. (2553). การประเมินผลการดำเนินงานการแก้ไขปัญหานี้นอกระบบของธนาคารเพื่อ
การเกษตรและสหกรณ์การเกษตร อำเภอชัยภูมิ จังหวัดชัยภูมิ. การค้นคว้าอิสระ มหาวิทยาลัย
ราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- นิตา ชูโต. (2549). การประเมินโครงการ. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: เพรมโปรดักชั่น.
- ประชุม รอดประเสริฐ. (2549). การบริหารโครงการ. กรุงเทพฯ: เนติกุลการพิมพ์.
- ปัญญาสุทธิ จันทรวงศา. (2549). การประเมินโครงการฝึกวิชาชีพสำหรับทหารกองประจำการก่อนปลด
เป็นกองหนุนของหน่วยบัญชาการสงครามพิเศษค่ายสมเด็จพระนารายณ์มหาราช จังหวัด
ลพบุรี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันราชภัฏเทพสตรี.
- เพ็ญศรี กระจ่อมทอง และคณะ. (2546). การประเมินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ. กรุงเทพฯ:
สำนักพิมพ์ส่งเสริมสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข.
- เยาวดี ราชชัยกุล วิบุรณศรี. (2546). หลักการประเมินโครงการ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- วิริยา เตโซ. (2555). การอบรมเชิงปฏิบัติการ “เสริมสร้างภาวะผู้นำตามโครงการคุณธรรมนำความรู้สู่
ประชาธิปไตย”. กรุงเทพฯ: ธรรมกมลการพิมพ์.
- วิไล ทองแผ่. (2546). ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการประเมิน. ลพบุรี: ศูนย์การพิมพ์สถาบันราชภัฏเทพสตรี
- สมคิด พรหมจ้อย. (2551). เทคนิคการประเมินโครงการ. นนทบุรี. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สุรีย์ วรรณโกมล. (2549). รายงานการประเมินผลโครงการฝึกอาชีพระยะสั้น วิทยาลัยสารพัดช่าง
ลำปางรวมกับการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย. เชียงใหม่: เทคนิคคอมพิวเตอร์.
- เสาวนิตย์ ชัยมุสิก. (2545). การบริหารโรงเรียนเป็นฐานเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ:
บุคพอยท์.
- สมคิด พรหมจ้อย. (2551). เทคนิคการประเมินโครงการ. นนทบุรี. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- อัญชลี เกษสุริยงค์. (2550) การประเมินโครงการพัฒนาอาชีพทหารกองประจำการ กรมทหารช่าง.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.